

“Ислам” (อิสลาม): การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ในภาษารัสเซีย

Islam (Ислам): Studying a Conceptual Metaphor in Russian

Received: January 28, 2022 ■ Revised: March 15, 2022 ■ Accepted: March 31, 2021

ปริตต์ อรุณโชนฐ์¹

Parit Aroonoast

¹ Ph.D. Candidate (Linguistics) อาจารย์ประจำโครงการรัสเซียศึกษา คณะศิลปศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. อีเมลผู้เขียนหลัก: parit.a@arts.tu.ac.th

Ph.D. Candidate (Linguistics) Lecturer of Russia Studies Program, Faculty of Liberal
Arts, Thammasat University. Corresponding Author Email: parit.a@arts.tu.ac.th

บทคัดย่อ

จุดประสงค์ บทความดังกล่าวมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาถ้อยคำอุปลักษณ์ที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า “Ислам” (อิสลาม) ในภาษารัสเซียตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน

วิธีการศึกษา งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ เน้นศึกษาข้อมูลที่ปรากฏถ้อยคำว่า “Ислам” (อิสลาม) จากงานเขียนวิชาการ งานเขียนกึ่งวิชาการ หนังสือพิมพ์ และข้อมูลเบ็ดเตล็ดในคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติ

ผลการศึกษา พบว่าถ้อยคำอุปลักษณ์สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับอิสลามได้แก่ [อิสลาม คือ มนุษย์] [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] [อิสลาม คือ กฎหมาย] [อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต] มโนทัศน์ดังกล่าวสอดคล้องกับความเข้าใจในมุมมองทางศาสนาที่ว่าอิสลามไม่เพียงเป็นศาสนาเท่านั้นแต่คือวิถีชีวิตของมนุษย์ในหลากหลายมิติ อิสลามได้รับการกล่าวถึงทั้งในแง่ดี อาทิ การสนับสนุนให้เกิดสันติภาพและความยุติธรรมในสังคมมนุษย์ และในแง่ร้าย อาทิ การทำให้เกิดความขัดแย้งอีกทั้งยังสร้างความหวาดกลัวในสังคมมนุษย์

การนำผลวิจัยไปใช้ ผลของวิจัยชิ้นนี้สามารถใช้เพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างความเข้าใจถึงการรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอิสลามในบริบทของผู้ที่ใช้ภาษารัสเซีย และเป็นกรณีศึกษาในการศึกษาภาษากับความคิด ตลอดจนประเด็นการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

คำสำคัญ: อิสลาม, อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์, ภาษารัสเซีย, ภาษากับความคิด

Abstract

Objective This article aims to use cognitive linguistic theory to examine the concept of Islam (**Ислам**) reflected as a metaphorical expression in the Russian language.

Methodology Qualitative research was done with data collected from academic and non-academic publications, newspapers and other relevant texts found on the Russian National Corpus of the Institute of Russian language, Russian Academy of Sciences.

Research Findings Metaphorical expressions reveal concepts such as [ISLAM IS A HUMAN BEING] [ISLAM IS AN OBJECT] [ISLAM IS A POLITICAL INSTRUMENT] [ISLAM IS A CULTURE OR CIVILIZATION] [ISLAM IS A LAW] [ISLAM IS LIFE]. These concepts cohere with the religious viewpoint that in addition to being a religion, Islam is also a multi-dimensional way of life. Islam has positive connotations, making peace and justice accessible for human society, as well as negative ones: causing societal conflict and anxiety.

Contributions These findings may be used to help understand perceptions of Islam in the Russian speaking access. They may also represent a case study in the study of language and thought as well as cross-cultural communication issues.

Keyword: Islam, Conceptual metaphor, Russian language, Language and thought.

บทนำ

อิสลาม หมายถึง ศาสนาหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญในพื้นที่ต่าง ๆ ทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับคำนิยามที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.๒๕๕๔ ที่ให้ความหมายของคำว่า“อิสลาม”ว่าเป็น“ศาสนาที่สำคัญศาสนาหนึ่งของโลก” นอกจากนี้พจนานุกรมดังกล่าวยังได้นำเสนอคำสำคัญที่สะท้อนถึงลักษณะของความเป็นอิสลาม กล่าวคือ “มีศาสนทูตชื่อมุฮัมมัด นับถือพระเจ้าองค์เดียวคืออัลลอฮ์ มีคัมภีร์อัลกุรอานเป็นหลัก ไม่มีนักบวช, เรียกผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามว่า มุสลิม” (Royal Institute Dictionary, 2011) สัจธรรมและคำสอนของศาสนาอิสลาม เชื่อมโยงกับความเข้าใจในด้านสันติภาพ ดังจะเห็นได้จากคำว่า“อิสลาม”นั้นมีรากศัพท์มาจากคำว่า“อัล- สิลม”ซึ่งหมายถึง“สันติภาพ” (Japakiya, 2011) ดังนั้นความเข้าใจของอิสลามในฐานะที่เป็นศาสนาข้างต้นจึงไม่สอดคล้องกับความรู้สึกหรือทัศนคติของผู้คนต่าง ๆ ทั่วโลกที่รับข่าวสารที่คลาดเคลื่อนที่มีต่อศาสนาอิสลาม อาจกล่าวได้ว่าอิสลามได้เข้าไปมีบทบาทต่อประวัติศาสตร์ตลอดจนการใช้ชีวิตของผู้คนในหลากหลายสังคมในประเทศต่าง ๆ ทั่วทุกมุมโลกซึ่งหนึ่งในนั้นก็รวมถึงประเทศรัสเซียด้วยเช่นกัน ร่องรอยทางประวัติศาสตร์ของศาสนาอิสลามเริ่มเป็นที่ปรากฏในดินแดนของรัสเซียในช่วงประมาณศตวรรษที่ 7-8 จากการเข้ายึดครองของชาวอาหรับในบริเวณเทือกเขาคอเคซัส (Caucasus) โดยผู้คนในรัสเซียที่เข้ารับอิสลามเป็นกลุ่มแรกคือชาวตาเกสถานจากเมืองเดอร์เบน (Derbent) ของสาธารณรัฐตาเกสถานในปัจจุบัน (Yarlikapov, 2014) ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของราวีลด์ ไกนุดดิน ประธานสภากลางอิสลามแห่งรัสเซีย (The Russian Council of Muftis) ที่ว่ามัสยิดเริ่มมีการสร้างขึ้นในเมืองข้างต้นตั้งแต่ช่วงศตวรรษที่ 8 แล้ว (Vlacoof, 2007)

แม้ว่าศาสนาอิสลามจะไม่ได้รับเลือกจากเจ้าชายวลาดีมีร์ ผู้ปกครองรัฐแห่งเคียฟรุส (ศูนย์กลางของอาณาจักรรัสเซียโบราณ ณ ขณะนั้น) ให้เป็นศาสนาประจำชาติ

แต่บทบาทของอิสลามในรัสเซียกลับมีมากขึ้นภายหลังการเข้ามาปกครองของชนเผ่ามองโกลในดินแดนรัสเซียโดยเฉพาะภายใต้การนำของข่านอูซเบก สุลต่าน มูฮาเหม็ดที่ได้นำอิสลามมาเป็นศาสนาประจำรัฐในยุคสมัยอาณาจักรโกลเดนฮอร์ด (Golden Horde) หรืออาณาจักรของมองโกลในดินแดนรัสเซีย (Soviet Historical Encyclopedia, 1971) ก่อนที่เจ้าชายของรัสเซียจะสามารถกอบกู้เอกราชและขับไล่ศัตรูเผ่ามองโกลได้สำเร็จ อย่างไรก็ตามชาติพันธุ์ชาวมองโกลและศาสนาอิสลามในอดีตยังคงเป็นมรดกตกทอดมาถึงปัจจุบันโดยเฉพาะผู้คนในหลายเมือง อาทิ คาซาน (Kazan) เมืองหลวงของสาธารณรัฐตาตาร์สถาน (The Republic of Tatarstan) ในรัสเซีย

อิสลามยุคปัจจุบันในประเทศรัสเซียถือเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดเป็นอันดับสองรองจากศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ (Orthodox) ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนประมาณร้อยละ 13 (World Population Review, 2021) และจำนวนของผู้ที่นับถือศาสนาอิสลามมีแนวโน้มที่มากขึ้นในแต่ละปี จนกระทั่งถึงปัจจุบันสาธารณรัฐตาตาร์สถานและสาธารณรัฐตาตาร์สถานถือเป็นเมืองอันดับต้น ๆ ที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามมากที่สุดในรัสเซีย (Malashenko, 2007) ซึ่งสอดคล้องกับคำอธิบายจากบริบททางประวัติศาสตร์ตามที่กล่าวไปข้างต้น

บทความวิจัยดังกล่าวเน้นการศึกษามโนทัศน์ของอิสลามในมิติทางภาษาผ่านแนวคิดที่เรียกว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Conceptual metaphor) ตามกรอบแนวคิดของเลคอฟและจอห์นสัน (Lakoff & Johnson) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่สามารถแสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและระบบความคิดได้ ทั้งนี้กล่าวได้ว่าอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์มีที่มาจากคำสำคัญคืออุปลักษณ์ที่เป็นการใช้โวหารภาพพจน์ในเชิงเปรียบเทียบจากสิ่งหนึ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่ง แนวทางการใช้โวหารข้างต้นมีพัฒนาการมาตั้งแต่อดีต โดยในช่วงศตวรรษที่ 15 และ 16 อุปลักษณ์เป็นวิธีการใช้ภาษาที่สามารถ

พบได้ในงานเขียนและมีฐานะเป็นสัญลักษณ์ของชนชั้นสูง ก่อนที่จะถูกนำมาใช้ในวัตถุประสงค์เฉพาะ เช่น ในหมู่ผู้การเมืองเพื่อโน้มน้าวให้เกิดการคล้อยตาม เป็นต้น แนวคิดอุปลักษณ์แบบดั้งเดิมหรือแบบคลาสสิกยังไม่ได้ถูกนำมาเชื่อมโยงกับระบบคิด แต่เน้นไปที่การใช้ภาษาของผู้ประพันธ์ผลงานต่าง ๆ ดังจะสังเกตได้จากงานเขียนของแบลคเกี่ยวกับอุปลักษณ์ว่ามีบทบาทในฐานะของลักษณะการแทนที่ (Substitution) หรือการแทนที่คำที่เป็นอุปลักษณ์ด้วยคำที่มีความหมายตรงตามรูป และบทบาทในฐานะลักษณะการเปรียบเทียบ (Comparison) ที่ไม่มีคำเชื่อมแบบอุปมา (Black, 1979)

อย่างไรก็ดีอุปลักษณ์ในปัจจุบันมีการขยายแนวทางการศึกษาไปสู่การเชื่อมโยงกับกระบวนการทางความคิดหรือระบบปริชาณที่สะท้อนผ่านรูปภาษาตามทฤษฎีภาษาศาสตร์ปริชาณ (Cognitive linguistics) ศาสตร์ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและโลกภายนอกที่รับรู้ อุปลักษณ์ในทิศทางการศึกษาแบบใหม่นี้ดังกล่าวพบได้ในงานของเจคอฟและจอห์นสันผ่านแนวคิดความมนุษย์โดยพื้นฐานมีระบบความคิดในเชิงเปรียบเทียบหรือแบบอุปลักษณ์อย่างเป็นอัตโนมัติโดยไม่รู้ตัวกำลังใช้ภาษาแบบอุปลักษณ์ นอกจากนี้ระบบการสร้างมโนทัศน์ (Conceptual system) ของมนุษย์ที่มาจากประสบการณ์การรับรู้รูปร่างกายและทางสังคมก็มีพื้นฐานมาจากอุปลักษณ์เช่นกัน (Lakoff & Johnson, 1980) โคเว็คเซสได้ยืนยันแนวคิดอุปลักษณ์แบบใหม่ตามการศึกษาของเจคอฟและจอห์นสันโดยมองว่าอุปลักษณ์ไม่ได้มีบทบาทเพียงกลวิธีการใช้ภาษาเพื่อการตกแต่งถ้อยคำ แต่ยังทำให้สามารถเข้าใจมโนทัศน์ของผู้ใช้ภาษาได้ ทั้งนี้การใช้อุปลักษณ์ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงผู้ที่มีพรสวรรค์ด้านการใช้ภาษา แต่ยังรวมไปถึงบุคคลทั่ว ๆ ไปจากการสื่อสารในชีวิตประจำวันได้ (Kövecses, 2002)

อาจกล่าวได้ว่าวิธีคิดในแบบอุปลักษณ์เป็นพื้นฐานของระบบคิดที่มนุษย์ใช้เพื่อทำความเข้าใจมโนทัศน์ต่าง ๆ โดยเฉพาะมโนทัศน์ที่เป็นนามธรรม ทำให้

สอดคล้องกับคำนิยามของอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ที่หมายถึงลักษณะของการเปรียบเทียบจากสิ่งหนึ่งมาเป็นอีกสิ่งหนึ่งตามที่ปรากฏในชีวิตประจำวันได้บ่อยครั้งจนกลายเป็นมนทัศน์ที่ถูกบรรจุไว้ในระบบปริชาน เช่น Love is a journey., Argument is war (Royal Society of Thailand, 2017) หรือตัวอย่างระบบมนทัศน์ของอุปลักษณ์เวลาเป็นสิ่งเคลื่อนที่ (TIME IS A MOVING OBJECT) อาทิ time speeds by, time flies อุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ยังเป็นรูปแบบการใช้ภาษาที่สะท้อนความคิดผ่านประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งครอบคลุมถึงประสบการณ์ทางวัฒนธรรมที่ทำให้สามารถพบถึงความแตกต่างด้านระบบความคิดของผู้คนชนชาติต่าง ๆ ในสังคมที่แตกต่างกันดังกรณีการเข้าใจระบบความคิดด้านอิสลามในผู้ใช้ภาษารัสเซียผ่านการศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ จากการพิจารณาความหมายและ ตัวอย่างอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ของนักวิชาการต่าง ๆ ทำให้สามารถระบุถึงเกณฑ์การพิจารณาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ได้ดังนี้ 1. การพิจารณาการใช้ภาษาที่แสดงการเปรียบเทียบจากวงความหมายต้นทาง (Source domain) ไปยังสิ่งที่ถูกเปรียบหรือวงความหมายปลายทาง (Target domain) ซึ่งสามารถปรากฏคำที่แสดงลักษณะการเปรียบเทียบต่าง ๆ อาทิ “เป็น” “ในฐานะที่เป็น” “คือ” “เหมือน” 2. การพิจารณาจากคำศัพท์ (อาทิ คำศัพท์ในรูปคำกริยา) ที่ความหมายเดิมใช้ในแวดวงหนึ่งเกิดการขยายและเชื่อมโยงไปยังสู่แวดวงความหมายของสิ่งที่ถูกเปรียบนั้น ๆ โดยในบทความฉบับนี้สิ่งที่ถูกเปรียบ คือ “Ислам” หรือ “อิสลาม”

การศึกษาอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ได้รับความนิยมในแวดวงวิชาการไทยมาอย่างต่อเนื่องโดยมีทั้งการศึกษาในภาษาไทยและภาษาต่างประเทศจากผลการสำรวจสถานภาพงานวิจัยอุปลักษณ์เชิงมนทัศน์ในภาษาไทยตามกรอบแนวคิดของเลคอฟ และจอห์นสัน และโคเว็กซ์ของศุภชัย ตະวิชัย (Tawichai, 2018) พบว่าประเด็นในการศึกษาที่พบมากที่สุดเป็นอันดับต้น ๆ เป็นเรื่องของ “มนุษย์และส่วนของร่างกาย”

อาทิ การศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์นางร้ายในนวนิยายพาฝัน (Poruang, 2016) “อารมณ์และความรู้สึก”อาทิ อุปลักษณะความสุขในบล็อกไทย (Klinnamhom, 2013) “ชีวิต ความตาย และศาสนา” อาทิ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับความตายในภาษาไทย (Wongthai, 2012) ในขณะที่ อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ในภาษาต่างประเทศ ได้แก่ “อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์เกี่ยวกับหงส์และไก่อในภาษาจีน” (Yao, 2016) “อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์จากบทเพลง j-pop” (Pholboon, 2018) “อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “Счастье” ในภาษารัสเซีย” (Pasukdee, 2019) โดยจากการสำรวจงานวิจัยข้างต้นโดยเฉพาะในการศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ทางศาสนายังไม่มีงานวิจัยใดที่ศึกษาประเด็นด้านอิสลามที่มีความเชื่อมโยงกับบริบทของผู้ใช้ภาษารัสเซีย ในมุมมองของผู้วิจัยประเด็นดังกล่าวมีความน่าสนใจในการเปิดมุมมองระบบความคิดของผู้คนในรัสเซียผ่านการใช้ภาษาซึ่งสามารถเป็นประโยชน์ไม่เพียงในด้านมโนทัศน์ของคนรัสเซียและกรอบของการเรียนรู้การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมเท่านั้น แต่ยังมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจความร่วมมือในภาครัฐ เอกชน หรือภาคประชาสังคมผ่านมิติทางศาสนาอิสลามมากขึ้น

วัตถุประสงค์

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับคำว่า “Ислам” (อิสลาม) ในภาษารัสเซียตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน

วิธีการศึกษา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ ของคำว่า “Ислам” หรือ “อิสลาม” ในภาษารัสเซีย ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ศึกษางานวิชาการ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับอิสลามและอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์

2. เก็บรวบรวมประโยคที่มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์จากคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติ (Russian National Corpus) ผ่านทาง <https://ruscorpora.ru> โดยมีการใส่คำสำคัญในการค้นหาเป็นคำว่า “Ислам” ทั้งนี้ประเภทของข้อมูลเป็นงานเขียนวิชาการ (Academic) งานเขียนกึ่งวิชาการ (Non-Academic) หนังสือพิมพ์ (Newspaper) ตลอดจนข้อมูลเบ็ดเตล็ด (miscellany) และถ้อยคำต่าง ๆ ในคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติอยู่ในช่วงเวลา ค.ศ. 1997 - 2013

การวิเคราะห์ข้อมูล

บทความวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผู้วิจัยใช้รูปแบบการนำเสนองานวิจัยผ่านการพรรณนาวิเคราะห์ โดยในการคัดเลือกถ้อยคำอุปลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์อุปลักษณ์เชิง มโนทัศน์ของคำว่า “Ислам” หรือ “อิสลาม” ผู้วิจัยพิจารณาจากการถ้อยความหมายจากวงความหมายต้นทางหรือแบบเปรียบ (source domain) ไปยังวงความหมายปลายทางหรือสิ่งที่ถูกเปรียบ (target domain) ตามรูปแบบการศึกษาด้านอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ (Lakoff & Johnson, 1980) โดยในกรณีดังกล่าวคำว่า “Ислам” จะเป็นสิ่งที่ถูกเปรียบ หลังจากนั้นนำมาจำแนกเป็นกลุ่มมโนทัศน์ต่าง ๆ รวม 6 ชุด ได้แก่ [อิสลาม คือ มนุษย์] [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] [อิสลาม คือ กฎหมาย] [อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต] โดยแต่ละกลุ่มมโนทัศน์จะใช้วิธีการพิจารณาในลักษณะที่คล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ผ่านการเปรียบเทียบ “อิสลาม” ในฐานะความหมายปลายทางกับความหมายต้นทางต่าง ๆ ที่พบในประโยคผ่านคำแสดงการเปรียบเทียบ เช่น “เป็น” “ในฐานะที่เป็น” “คือ” “เหมือน” เป็นต้น ตลอดจนพิจารณาจากคำศัพท์ที่ความหมายเดิมใช้ในแวดวงหนึ่งเกิดการขยายและเชื่อมโยงไปยังสู่แวดวงความหมายของสิ่งที่ถูกเปรียบคำว่า “Ислам” หรือ “อิสลาม” ในขั้นตอนท้ายสุดนำข้อมูลที่พบมาอภิปรายและสรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษา

จากการศึกษาอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “Ислам” หรือ “อิสลาม” ในภาษารัสเซียตามฐานข้อมูลที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติ รวม 72 ถ้อยคำอุปลักษณะ ผู้วิจัยสามารถจัดกลุ่มมโนทัศน์ข้างต้นได้เป็น 6 ชุด โดยเรียงลำดับตามความถี่ในการปรากฏถ้อยคำอุปลักษณะ ได้แก่ [อิสลาม คือ มนุษย์] [อิสลาม คือ กฎหมาย] [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] [อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต] ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงอุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “Ислам” (อิสลาม)

ลำดับที่	อุปลักษณะเชิงมโนทัศน์ของคำว่า “Ислам”	จำนวนถ้อยคำอุป ลักษณะ
1.	[อิสลาม คือ มนุษย์]	43 ถ้อยคำ
2.	[อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ]	10 ถ้อยคำ
3.	[อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง]	9 ถ้อยคำ
4.	[อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม]	5 ถ้อยคำ
5.	[อิสลาม คือ กฎหมาย]	3 ถ้อยคำ
6.	[อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต]	2 ถ้อยคำ

1. [อิสลาม คือ มนุษย์] “ИСЛАМ - ИНДИВИД”

จากข้อมูลผู้วิจัยพบถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนมโนทัศน์ว่าอิสลามคือมนุษย์ จำนวน 43 ถ้อยคำ โดยในหลายประโยคสะท้อนลักษณะความเป็นมนุษย์ที่มี

ความสามารถในการกระทำการต่าง ๆ ได้ดังปรากฏคำว่า **воспитывать** “บ่มเพาะ” **призывать** “เรียกร้อง” **уметь прятать** “สามารถที่จะซ่อน” **терпеть** “อดทน” หรือลักษณะตามธรรมชาติของมนุษย์ **умереть** “ตาย” **не воскреснуть** “ไม่ฟื้นคืนชีพ” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

1) **Ислам воспитывает в людях чувство общности и необходимости заботы о других.** (อิสลาม**บ่มเพาะ**ความรู้สึกถึงการเป็นหนึ่งเดียวและความจำเป็นในการดูแลเอาใจใส่ผู้อื่น)

2) **Традиционный ислам призывает к миру между народами.** (อิสลามในแบบดั้งเดิม**เรียกร้อง**ให้เกิดสันติภาพในหมู่ผู้คนต่าง ๆ)

3) **Но кто посмел бы сказать, что ислам умер и не воскреснет?** (แต่ใครละที่กล้าจะพูดว่า**อิสลามได้ตายไปแล้วและไม่ฟื้นคืนชีพขึ้นมาใหม่**)

4) **Умеет ислам прятать своих женщин на всех уровнях.** (อิสลาม**สามารถที่จะซ่อน**ผู้หญิงของศาสนาตนได้ในทุกรูปแบบ)

5) **Ислам терпел чужую веру.** (อิสลาม**อดทนต่อ**ความเชื่อในแบบอื่น ๆ)

นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบอิสลามในฐานะที่เป็นมนุษย์ผู้มีจุดยืนต่อข้อเท็จจริงต่าง ๆ โดยมักพบในโครงสร้างประโยครูปปฏิเสธ อาทิ **не отрицать** “ไม่ปฏิเสธ” **не выступать против** “ไม่ได้แสดงการต่อต้าน” **не производить** “ไม่ได้ผลิต” ตัวอย่างเช่น

6) Ни христианство, ни ислам не отрицают чудес. (ทั้งคริสต์และอิสลามล้วนไม่ปฏิเสธสิ่งที่เหนือธรรมชาติ)

7) Ислам не выступает против модерна. (อิสลามไม่ได้แสดงการต่อต้านความทันสมัย)

8) Ислам сам не производит ни кораблей, ни танков, ни ракет. (อิสลามเองไม่ได้ผลิตทั้งเรือรบ รถถัง และขีปนาวุธ)

9) Ислам не отменяет науки – ни точной, ни гуманитарной. (อิสลามไม่ได้ลบล้างศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์ทั้งมนุษยศาสตร์)

จากตัวอย่างข้างต้นสะท้อนถึงการบอกเล่าเรื่องราวของมนุษย์ผ่านอุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์อิสลามในหลายลักษณะไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมของมนุษย์ การคิดและการตัดสินใจ การดำเนินกิจกรรมทางสังคมหรือการเมือง โดยสื่่อมุมมองทั้งด้านดีและด้านไม่ดีผ่านมุมมองของผู้ใช้ภาษารัสเซีย ทั้งนี้สามารถแสดงกระบวนการถ่ายทอดความหมายได้ดังนี้

วงความหมายต้นทาง (source domain)		วงความหมายปลายทาง (target domain)
[มนุษย์]		[อิสลาม]
มนุษย์เลี้ยงดูหรือบ่มเพาะ	—————→	ในอิสลามมีการปลูกฝัง
การตายของมนุษย์	—————→	อิสลามที่ไม่ได้รับการศรัทธา
มนุษย์มีความอดทน	—————→	อิสลามไม่ได้แย้ง
มนุษย์ไม่แสดงการต่อต้าน	—————→	อิสลามไม่ปิดกั้น
มนุษย์หลบซ่อน	—————→	อิสลามไม่ส่งเสริม

2. [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] “ИСЛАМ – КАКИЕ-ЛИБО ПРЕДМЕТЫ”

ผู้ใช้ภาษาได้เปรียบอิสลามเป็นวัตถุหรือสิ่งของ โดยแต่ละประโยคจะปรากฏคำกริยาที่ส่งผลต่อการบรรยายลักษณะทางกายภาพของคำว่า“อิสลาม” ในเชิงวัตถุสิ่งของ (อาทิ ของขวัญ เอกสาร ของที่สกปรก ของที่ควรอยู่ในที่เย็น) เช่น คำว่า подарить “มอบเป็นของขวัญ” легализовать “ทำให้ถูกกฎหมาย” очистить “ทำให้สะอาดหรือชำระล้าง” заморозить “แช่แข็ง” เป็นต้น นอกจากนี้มีการเปรียบอิสลามเป็นหุ่นไล่กาที่สามารถสร้างความหวาดกลัวให้กับมนุษย์ได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

10) Потом Булгары подарили татаро-монголам

ислам. (หลังจากนั้นชาวบัลการ์ก็ได้มอบ อิสลามเป็นของขวัญแก่ชาวมองโกล ตาตาร์)

11) Распад Советского Союза вывел ислам из тени, легализовал его. (การล่มสลายของสหภาพโซเวียตได้นำอิสลามออกมาจากเงามืดและได้ทำให้มันเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมาย)

12) они хотели, как заявлялось, «Очистить **ислам**».
(ตามที่ได้รับรู้ว่าพวกเขาต้องการ ชำระอิสลามให้บริสุทธิ์)

13) Благодаря усилиям средств массовой информации **ислам** стал очередным пугалом человечества. (ด้วยความพยายามของสื่อมวลชน**อิสลาม**ได้กลายเป็นหุ่นไล่กาตัวถัดไปของมนุษยชาติ)

14) Если тюрки заморозили ислам и не приняли никакого участия во внутреннем развитии мусульманской мысли, то еще более это можно сказать об отношении монголов к буддизму. (ถ้าหากกลุ่มชนเตอร์กิกทำการแช่แข็งอิสลามและไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการพัฒนาความคิดของชาวมุสลิมจากภายใน คงมีอะไรที่สามารถกล่าวถึงได้มากขึ้นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชนเผ่ามอง-โกลที่มีต่อพุทธศาสนา)

ตัวอย่างของอุปลักษณเชิงมนโทัศน์ [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] นำเสนอมุมมองในเชิงคุณค่าของอิสลามผ่านลักษณะของวัตถุสิ่งของที่มีทั้งในแง่ดีและแง่ร้าย และในบางกรณีตัวอย่างมีลักษณะเป็นกลาง กล่าวคือไม่ได้สะท้อนทั้งแง่ดีและแง่ร้าย อุปลักษณเชิงมนโทัศน์ดังกล่าวสามารถแสดงกระบวนการถ่ายโยงความหมายได้ดังนี้

วงความหมายต้นทาง

(source domain)

[วัตถุสิ่งของ]

วงความหมายปลายทาง

(target domain)

[อิสลาม]

ของขวัญ	→	อิสลามที่ทรงคุณค่า
เอกสารที่ได้รับการรับรอง	→	อิสลามที่ไม่ถูกห้ามให้นับถือ
การล้างวัตถุที่สกปรก	→	การทำให้อิสลามเป็นไปตาม แนวทางของผู้มีอำนาจ
หุ่นไล่กาของมนุษย์	→	อิสลามที่สร้างความ หวาดกลัวให้มนุษย์
วัตถุที่ถูกแช่แข็ง	→	อิสลามที่ไม่ได้รับการสนับสนุน

3. [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] “ИСЛАМ – ИНСТРУМЕНТ ПОЛИТИКИ”

จากข้อมูลของผู้ใช้ภาษาพบการเปรียบเทียบอิสลามเป็นเครื่องมือทางการเมืองของผู้มีอิทธิพลทางการเมืองในสังคม โดยเครื่องมือทางการเมืองดังกล่าวสามารถใช้ในการกำหนดนโยบายเพื่อคนในประเทศ ตลอดจนสนับสนุนหรือต่อต้านต่อมุมมองต่าง ๆ ได้ ในหลายกรณีพบคำว่า **как** “ในฐานะที่เป็น/เปรียบตั้ง” เพื่อเป็นการเชื่อมคำว่า “อิสลาม” กับเครื่องมือทางการเมืองในหลากหลายรูปแบบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

15) В руках здешних политиков **ислам** оказывается доступным и эффективным средством сплочения и мобилизации наций. (อิสลามในมือของนักการเมืองท้องถิ่นเป็นเครื่องมือที่สามารถเข้าถึงได้และทรงประสิทธิภาพในการเชื่อมโยงและขับเคลื่อนคนในชาติ)

16) В результате **ислам** как политический фактор все чаще используется в антигосударственных деструктивных

целях. (ในท้ายที่สุดอิสลามในฐานะปัจจัยทางการเมืองได้ถูกนำมาใช้เพื่อเป้าประสงค์ในการทำลายล้างและต่อต้านรัฐมากขึ้น)

17) **Ислам рассматривался им и его сторонниками как единая идеологическая платформа, способная сплотить народы в борьбе против колониального гнета.** (อิสลามได้รับพิจารณาจากเขาและฝ่ายที่สนับสนุนเขาว่าเป็นเวทีแห่งอุดมการณ์หนึ่งที่ช่วยระดมผู้คนต่าง ๆ ในการต่อต้านการกดขี่จากอาณานิคม)

18) **Насколько ислам может в реальности помочь установлению гражданского мира в Чечне.** (อิสลามสามารถช่วยให้เกิดสันติภาพแก่ผู้คนในเมืองเชชเนียได้จริงมากน้อยเพียงใด)

จากตัวอย่างของอุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] พบว่าในหลายกรณีพบคุณค่าของอิสลามในแง่ดีในการต่อต้านการกดขี่หรือเอารัดเอาเปรียบของผู้คนในสังคม อีกทั้งยังมีส่วนให้เกิดการขับเคลื่อนสังคมที่ทรงประสิทธิภาพ อย่างไรก็ตามสามารถถูกใช้เป็นเครื่องมือทางการเมืองที่ใช้ในการทำลายประเทศได้เช่นเดียวกัน อุปลักษณ์เชิงมโนทัศน์ดังกล่าวสามารถแสดงถ้อยความหมายได้ดังนี้

วงความหมายต้นทาง (source domain)		วงความหมายปลายทาง (target domain)
[เครื่องมือทางการเมือง]		[อิสลาม]
เครื่องมือที่ทำให้เกิดสันติภาพ	—————→	อิสลามที่ส่งเสริมสันติภาพ
เครื่องมือในการโจมตีรัฐ	—————→	อิสลามที่ถูกใช้
เครื่องมือในการต่อต้านการกดขี่	—————→	อิสลามที่ส่งเสริมความยุติธรรม

4. [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] “Ислам – культура или цивилизация”

จากข้อมูลที่มีการใช้อุปลักษณะเชิงมนทัศน์อิสลามพบการเปรียบเทียบคำว่า “อิสลาม” กับ วัฒนธรรมหรือ อารยธรรมหรือสิ่งที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมโดยประกอบด้วยคำว่า **культура** “วัฒนธรรม” **цивилизация** “อารยธรรม” **традиция** “ธรรมเนียมประเพณี” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

19) **Ислам – не только религия, но и особая цивилизация и культура.** (อิสลามไม่ได้เป็นเพียงศาสนา แต่คืออารยธรรม และวัฒนธรรมที่มีลักษณะจำเพาะ)

20) **Ислам, по выражению Хантингтона, – это цивилизация с «кровавыми границами».** (อิสลามตามคำกล่าวของฮันติงตันนั้นคืออารยธรรมแห่งพรหมแดนคราบเลือด)

21) **Поэтому в ряде степных и пустынных регионов страны (Кашкадарьинская область, Карши) ислам воспринимается как традиция, а не как идеология.** (ดังนั้นในเขตทุ่งหญ้าสเตปป์และเขตทะเลทรายของประเทศ (เขตบัชคาตาร์อิน เมืองคาร์ชี) อิสลามถูกพิจารณาให้เป็นธรรมเนียมประเพณี ไม่ได้เป็นอุดมการณ์แต่อย่างใด)

จากตัวอย่างของอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] ของผู้ใช้ภาษาพบการเปรียบเทียบคำว่า “อิสลาม” ทั้งในบริบทของแง่ดีและแง่ร้าย โดยอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ดังกล่าวสามารถแสดงกระบวนการถ่ายโยงความหมายได้ดังนี้

วงความหมายต้นทาง

(source domain)

[วัฒนธรรมหรืออารยธรรม]

วัฒนธรรมที่มีลักษณะจำเพาะ

อารยธรรมแห่งพรหมแดนคราบเลือด

วงความหมายปลายทาง

(target domain)

[อิสลาม]

อิสลามที่มีเอกลักษณ์

อิสลามที่ก่อให้เกิดการปะทะกัน

5. [อิสลาม คือ กฎหมาย] “ИСЛАМ - ЗАКОН”

ในบริบทของการใช้ภาษารัสเซียมีการเปรียบอิสลามเหมือนกฎหมายหรือข้อปฏิบัติที่มีผลบังคับใช้กับทุกคนที่นับถือและศรัทธาในศาสนาอิสลาม โดยในมโนทัศน์กลุ่มดังกล่าวปรากฏคำกริยาว่า **отвергать** “ไม่ยอมรับ” และคำกริยา **изъять** “กำจัด” สำหรับการระบุหรือกำหนดขอบเขตสิ่งผู้ศรัทธาไม่สามารถกระทำได้นอกจากนี้ยังมีการใช้คำเกี่ยวกับการตัดสินความผิดรวมทั้งคำกริยา **упразднить** “ยกเลิก” ซึ่งส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงทางสังคมของผู้คนตัวอย่างเช่น

22) **Ислам, проникнув в Индию, упразднил касты (для всех, кто принял истинную веру).** (หลังจากที่ได้รับการเผยแพร่เข้ามาในอินเดีย**อิสลามได้ยกเลิก**ระบบวรรณะ (ให้สำหรับทุกคนที่ยอมรับการศรัทธาอย่างแท้จริง))

23) **Ислам отвергает любое апеллирование к кому бы то ни было, помимо Бога Единого. (อิสลาม**ไม่ยอมรับ**การวิงวอนใด ๆ ต่อบุคคลใดก็ตามยกเว้นพระเจ้าแต่เพียงพระองค์เดียว)**

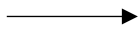
24) **Ислам стремился изъять все антропоморфное и наглядно-природное.** (อิสลามพยายามกำจัดทุกสิ่งที่มีลักษณะมานุษยรูปนิยมและความเป็นธรรมชาติอย่างชัดเจน)

ตัวอย่างของอุปลักษณะเชิงมนทัศน์ [อิสลาม คือ กฎหมาย] ข้างต้นนำเสนอข้อห้ามที่เปรียบได้กับลักษณะกฎหมายสำหรับมนุษย์ผู้ศรัทธาในอิสลามที่จำเป็นต้องประพฤติปฏิบัติตาม โดยจะมีบทลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนในอนาคต อุปลักษณะเชิงมนทัศน์ดังกล่าวสามารถแสดงกระบวนการถ่ายโยงความหมายได้ดังนี้

วงความหมายต้นทาง
(source domain)

[กฎหมาย]

ข้อห้ามของกฎหมาย

วงความหมายปลายทาง
(target domain)

[อิสลาม]

สิ่งที่ต้องหลีกเลี่ยงในศาสนาอิสลาม

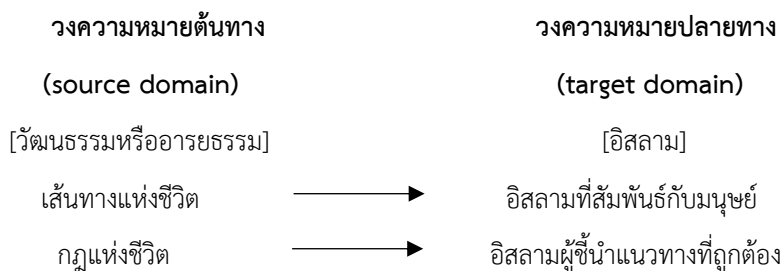
6. [อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต] “**ИСЛАМ – ЖИЗНЬ И ЕЁ СВЯЗЬ**”

ผู้ใช้ภาษาได้เปรียบอิสลามเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องหรือหรือสิ่งที่เชื่อมโยงกับชีวิตของมนุษย์ โดยมีการใช้คำว่า **жизнь** “ชีวิต” เพื่อเป็นส่วนขยายของคำว่า **путь** “เส้นทาง” และ **правила** “กฎหรือกฎเกณฑ์” ดังตัวอย่างต่อไปนี้

25) «**Ислам как путь жизни**» – **сверкала тисненная надпись на папке.** (“อิสลามในฐานะเส้นทางแห่งชีวิต” เป็นข้อความสลักนูนที่โดดเด่นสะดุดตาอยู่บนแฟ้ม)

26) **Ведь ислам – это не только религия, но и правила жизни.** (อิสลามไม่จะเป็นแค่เพียงศาสนาเท่านั้น แต่ยังเป็นกฎแห่งชีวิตด้วย)

จากตัวอย่างของอุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์ [อิสลาม คือ สิ่งทีเก็ยวกับชีวิต] สะท่อนลักษณะความสัมพันธ์ของอิสลามกับชีวิตของมนุษย์(ผู้ศรัทธา)ทีไม่สามารถแยกขาดออกจากกันได้ โดยอุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์ดังกล่าวสามารถแสดงกระบวนการถ่ายโยงความหมายได้ดังนี้

อภิปรายผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ถ้อยคำอุปลักษณ์ทีกล่าวถึงอิสลามในผู้ใช้ภาษารัสเซียแสดงให้เห็นถึงอุปลักษณ์เชิงมนโฑศน์เก็ยวกับ “Ислам” หรือ “อิสลาม” สามารถอภิปรายผลการศึกษาผ่านประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

ประการทีหนึ่ง อิสลามเป็นศาสนาทีเปรียบกับสันติภาพและความยุติธรรม อิสลามให้ความสำคัญกับเรื่องของสันติภาพตามทีพบการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์เก็ยวกับมุมมองของอิสลามทีสนับสนุนสันติภาพเพื่อให้สังคมเกิดความสงบ ดังปรากฏกรณีตัวอย่างในมนโฑศน์ [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] ทีกล่าวถึงประเด็นของอิสลามในการส่งเสริมสันติภาพ เน้นความยุติธรรมจากการถูกเอารัดเอาเปรียบหรือการถูกกดขี่ของผูคนในสังคม ในมนโฑศน์ [อิสลาม คือ มนุษย์] พบกรณีตัวอย่างของมุมมองอิสลามในการเรียกร้องความสันติภาพให้เกิดขึ้นในหมูผู้คนต่าง ๆ เน้นปลูกฝังความรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกัน อิสลามไม่สนับสนุนความแตกแยกตามทีพบตัวอย่างเก็ยวกับถ้อยคำอุปลักษณ์ทีว่า “อิสลามอดทนต่อความเชื่อในแบบอื่น ๆ” ใน

ขณะเดียวกันอิสลามก็แสดงจุดยืนในการไม่ส่งเสริมหรือสนับสนุนการใช้ความรุนแรงจากกรณีตัวอย่างที่ว่าอิสลาม “ไม่ได้ผลิตทั้งเรือบ รถถัง และขีปนาวุธ”

ประเด็นด้านสันติภาพและความยุติธรรมของอิสลามในหัวข้อดังกล่าว สอดคล้องกับคำที่ปรากฏในการทักทายในอิสลามว่า “ขอความสันติสุขจงมีแด่ท่าน” และในมุมมองของอัลลามะฮฺ เชค มุฮัมมัด ศอลิห์ อัล ฮุซัยมิน (Al Huchaimin, 2009) นักวิชาการศาสนา อิสลามมีความเที่ยงธรรมและยุติธรรม ศาสนาดังกล่าวไม่ยอมจำนนและอ่อนข้อให้กับความอยุติธรรม นอกจากนี้ในอัลกุรอานซึ่งเปรียบตั้งธรรมนุญของอิสลามสะท้อนให้เห็นถึงการให้คุณค่ากับสันติภาพและความยุติธรรม (Shomali, 2006as cited in Sahoh & Sattar, 2016) อาทิ “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย จงเข้าไปอยู่ในกระบวนการสันติภาพโดยทั่วทั้งหมดเถิด” (Al-Baqarah: Ayah 208) ในอัลกุรอานได้ปรากฏคำสอนของอัลลอฮ์ต่อศาสนทูตมุฮัมมัดในขณะที่ท่านแสดงความไม่พอใจต่อการกระทำของผู้ที่ไม่ศรัทธาซึ่งเป็นตัวอย่างของสันติในอิสลามความว่า “ดังนั้นจงให้อภัยแก่พวกเขา และจงกล่าวสลาม(คำพูดที่มีแต่ความศานติ)ต่อไปพวกเขาจะรับรู้(ถึงผลกระทบของพวกเขา)” (As-Zukhruf: Ayah 89) อิสลามในมุมมองด้านความยุติธรรมยังสามารถพบได้ในมิติของความสัมพันธ์กับชนต่างศาสนาตามที่ปรากฏในอัลกุรอานความว่า “อัลลอฮ์ไม่ได้ห้ามเจ้าทำดีและสร้างความยุติธรรมกับบรรดาผู้ที่ไม่ได้ก่อสงครามกับพวกเจ้าในเรื่องศาสนาและไม่ได้ไล่พวกเจ้าออกจากถิ่นฐานของพวกเจ้า แท้จริงอัลลอฮ์ทรงรักผู้ยุติธรรม” (Al-Mumtahana: Ayah 8) และในแนวคิด “อุมมะฮ์ วะสฎ์” (Middle Nation) หรือ “ความเป็นประชาชาติตรงกลาง” ซึ่งเป็นแนวคิดการสร้างอารยธรรมในหลักคำสอนอิสลามมีการให้นิยามความหมายของตรงกลางว่าเป็น “การสร้างความยุติธรรม(อัตล์)ให้กับประชาชาติทั้งหลาย” (Uppama & Suetair, 2021)

อย่างไรก็ดีในการศึกษาถ้อยคำอุปลักษณ์ในภาษารัสเซียบางกรณีผู้วิจัยพบการเชื่อมโยงอิสลามกับความขัดแย้งหรือสิ่งที่ตรงกันข้ามกับนิยามของสันติภาพผ่าน

มุมมองของผู้ใช้ภาษาเองหรืออาจเป็นการอ้างอิงความเห็นของบุคคลอื่น ดังกรณีตัวอย่างที่พบในมโนทัศน์ [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] โดยมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ว่าอิสลาม คือ “อารยธรรมแห่งพรหมแดนคราบเลือด” ที่สะท้อนถึงความขัดแย้งที่อาจแลคมได้ด้วยชีวิต จึงอาจกล่าวได้ว่ามุมมองอิสลามกับสันติภาพของผู้ใช้ภาษารัสเซียมีทั้งแง่ดีและแง่ร้าย

ประการที่สอง อิสลามเป็นศาสนาที่เปรียบกับสังคม อิสลามเป็นหนึ่งในศาสนาที่เก่าแก่ที่สุดของโลกที่อยู่คู่กับสังคมมนุษย์ที่หลากหลายมานานหลายศตวรรษ โดยความหลากหลายของมนุษย์นี้ครอบคลุมทั้งชาติพันธุ์ สีผิว ภาษา วัฒนธรรม ประเพณีซึ่งเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระเจ้าเป็นเจ้าทั้งสิ้น สอดคล้องกับข้อความในอัลกุรอานว่า “สำหรับประชาชาติในหมู่พวกเจ้านั้น เราได้ให้มีบทบัญญัติและแนวทางไว้และหากอัลลอฮฺทรงประสงค์แล้วแน่นอนก็ทรงให้พวกเจ้าเป็นประชาชาติเดียวกันแล้ว” (Al- Madinah: Ayah 48) อิสลามเป็นส่วนหนึ่งของสังคมมนุษย์และได้รับการประเมินคุณค่าจากมนุษย์ในสังคมทั้งผู้ที่ศรัทธาและผู้คนต่างศาสนาทั้งแง่ดีและแง่ร้ายโดยจะสังเกตได้จากมโนทัศน์ที่หลากหลาย อาทิ มโนทัศน์ [อิสลาม คือ วัตถุประสงค์ของ] ที่กล่าวถึงอิสลามในบริบทประวัติศาสตร์ที่มีการเปรียบเทียบเป็นของขวัญอันทรงคุณค่าที่บัลการมอบให้กับชาวมองโกลตาดาร์ นอกจากนี้การพัฒนาความคิดของชาวมุสลิมก็ไม่ได้รับการ “แซ่แซ้ง” โดยกลุ่มชนเตอร์กิกทำให้มีการส่งต่อความคิดดังกล่าวไปยังชาวมองโกลซึ่งจะมีความเกี่ยวข้องกับรัสเซียเนื่องจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ได้กล่าวถึงการมีบทบาทสำคัญของศาสนาอิสลามผ่านการเข้ามาปกครองของกลุ่มชนมองโกลในดินแดนรัสเซียในอดีต มโนทัศน์ดังกล่าวมีความใกล้เคียงกับมุมมองที่ว่าอิสลามเป็นศาสนาที่สมบูรณ์และได้กลายเป็นของขวัญอันทรงคุณค่าที่พระเจ้ามอบให้กับมนุษย์ดังข้อความที่ปรากฏในอัลกุรอานว่า “วันนี้ฉันได้ทำให้ศาสนาของพวกเธอสมบูรณ์เพื่อพวกเธอ และฉันได้ทำให้ความโปรดปรานของ

ฉันที่มีต่อพวกเธอนั้นบริบูรณ์ และฉันได้เลือกให้อิสลามเป็นศาสนาของพวกเธอ” (Al-Maidah: Ayah 3)

นอกจากบริบททางประวัติศาสตร์แล้วอิสลามยังเป็นส่วนหนึ่งของสังคมในยุคร่วมสมัยตามที่ปรากฏในมโนทัศน์ [อิสลาม คือ มนุษย์] กล่าวคืออิสลามแม้ว่าจะไม่ปฏิเสธสิ่งที่เหนือธรรมชาติ แต่อิสลามก็สามารถอยู่ร่วมกับยุคของความทันสมัยได้ อีกทั้งอิสลามยังไม่ลบล้างศาสตร์ต่าง ๆ ทั้งวิทยาศาสตร์หรือมนุษยศาสตร์ที่มนุษย์ได้คิดค้นคำอธิบายปรากฏการณ์และที่ผ่านการพิสูจน์ข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์มาแล้ว อาทิ การอธิบายถึงปรากฏการณ์บิกแบงก็โดยนักวิทยาศาสตร์ที่ว่าก่อนการกำเนิดจักรวาลอันกว้างใหญ่นั้นทุกอย่างเป็นเพียงกลุ่มเมฆหมอกหมอกที่รวมตัวและอัดแน่นกันโดยอุณหภูมิตั้งจนเกิดการระเบิดมหาขึ้นสอดคล้องกับข้อความในอัลกุรอานว่า “และบรรดาผู้ปฏิเสธศรัทธาเหล่านั้น ไม่เห็นดอกหรือว่าแท้จริงชั้นฟ้าทั้งหลายและแผ่นดินนั้นแต่ก่อนรวมติดกันเป็นอันเดียวกัน แล้วเราได้แยกมันทั้งสองออกจากกัน และเราได้ทำให้ทุกสิ่งมีชีวิตมาจากน้ำ ดังนั้นพวกเขาจะยังไม่ศรัทธาอีกดอกหรือ” (Az-Zariyat: Ayah 47) (Phulsawat, 2015) ในมโนทัศน์ [อิสลาม คือ มนุษย์] อิสลามได้รับการสนับสนุน (อาทิ อิสลาม “ถูกทำให้ถูกต้องตามกฎหมาย”) และในหลายกรณีก็ได้รับการต่อต้านหรือตั้งข้อสงสัยในแง่ร้ายจากมนุษย์ในสังคมนั้น ๆ เช่นกัน (อาทิ การเปรียบอิสลามเป็น “หุ่นไล่กา” ที่เป็นสัญลักษณ์ของความหวาดกลัวของมนุษย์ หรือการใช้อุปลักษณ์ “อิสลามตายแล้ว” ที่สะท้อนถึงการไม่ได้รับการศรัทธาจากผู้คน) และประเด็นที่สำคัญที่สะท้อนว่าอิสลามถูกนำมาเปรียบเทียบกับสังคมมาจากมโนทัศน์ [อิสลาม คือ กฎหมาย] ในประเด็นดังกล่าวอิสลามได้วางรากฐานสิ่งที่พึงปฏิบัติและข้อห้ามที่มีผลบังคับใช้กับผู้ที่ศรัทธาในทุกสังคมทุกเชื้อชาติของโลกโดยในกรณีที่มนุษย์ละเมิดหรือไม่ปฏิบัติตามก็จะส่งผลต่อการถูกลงโทษทั้งโลกนี้สำหรับบางกลุ่มคนและในโลกหลังความตายสำหรับทุกคน มโนทัศน์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อความหนึ่งในอัลกุรอานความว่า “พวกเธอนั้น เป็นประชาชาติที่ประเสริฐยิ่ง ซึ่งถูกนำออกมา

สำหรับปวงมนุษย์ พวกเธอสั่งให้กระทำการที่ชอบธรรม และสั่งห้ามไม่ให้กระทำการที่ทุจริต” (Ali imron: Ayah 110) ในขณะที่เดียวกันก็มีการแจ้งเตือนจากท่านนบีมุฮัมมัดเกี่ยวกับผลเสียจากการละเลยในการทำความดีและการไม่งดเว้นสิ่งที่ถูกห้ามดังข้อความที่ว่า “ขอสาบานต่อพระผู้ซึ่งชีวิตของข้าอยู่ในอุ้งหัตถ์แห่งพระองค์ พวกท่านจะต้องช่วยกันส่งเสริมความดี และต้องช่วยกันยับยั้งความชั่ว หากไม่แล้วอัลลอฮ์จะส่งเภทภัยมาเกิดแก่พวกท่าน เมื่อนั้นแม้พวกท่านจะวิงวอนขอร้อง ก็จะไม่มีการตอบรับเลย” (Mahama, 2008)

ประการที่สาม อิสลามได้รับการเปรียบเทียบเป็นวิถีแห่งชีวิตของมนุษย์ การใช้อุปลักษณ์เชิงมนต์ศน์ดังกล่าวสะท้อนมุมมองความเข้าใจของอิสลามที่ว่าอิสลามมิใช่เป็นเพียงชื่อของศาสนาแต่เพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตของมนุษย์ผู้ศรัทธาตั้งแต่เกิดจนตาย โดยสอดคล้องกับมนต์ศน์ [อิสลาม คือ สิ่งเกี่ยวกับชีวิต] ที่มีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณ์ในการเปรียบอิสลามเป็น “เส้นทางแห่งชีวิต” และ “กฎแห่งชีวิต” อิสลามเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผู้ศรัทธา ดังนั้นมนุษย์ผู้ศรัทธาจึงควรศึกษาทำความเข้าใจหลักการของอิสลาม ศึกษาถึงหลักประเพณีปฏิบัติ การใช้ชีวิตสำหรับตัวบุคคลและหลักในการอยู่ร่วมกับบุคคลอื่น ๆ ในสังคมตั้งแต่สถาบันครอบครัวไปยังสถาบันทางสังคมที่ใหญ่ขึ้นต่อไป ประเด็นดังกล่าวจึงมีความเชื่อมโยงกับมนต์ศน์ [อิสลาม คือ กฎหมาย] ที่มีการกล่าวถึงหลักข้อห้ามที่ผู้ศรัทธาในอิสลามควรหลีกเลี่ยง อาทิ การที่อิสลามปฏิเสธให้มนุษย์นับถือและขอคำวิงวอนจากบุคคลใด ๆ นอกจากพระเจ้า การนำลักษณะของมนุษย์ไปใช้กับสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์หรือที่เรียกว่ามนุษย์รูปนิยาม ตลอดจนข้อห้ามอื่น ๆ นอกจากนี้ในมนต์ศน์ [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] ยังพบกรณีตัวอย่างที่อิสลามกลายเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผ่าน “ธรรมเนียมประเพณี” ของผู้คนบางส่วนในเมืองคาร์ซี ประเทศอุซเบกิสถานที่มีที่ตั้งไม่ไกลจากประเทศรัสเซียในปัจจุบัน โดยปรากฏการใช้ถ้อยคำที่ว่า “อิสลามถูกพิจารณาให้เป็นธรรมเนียมประเพณี ไม่ได้เป็นอุดมการณ์แต่อย่างใด” ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าอิสลาม

ได้เป็นส่วนหนึ่งที่สำคัญในชีวิตมนุษย์ผู้ศรัทธาทุกคนตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่ที่กลุ่มบุคคลเข้ารับนับถือศาสนาอิสลามอย่างปฏิเสธไม่ได้

มุมมองของอิสลามในฐานะวิถีแห่งชีวิตของมนุษย์เป็นผลสืบเนื่องมาจากเป้าประสงค์ของพระผู้เป็นเจ้าในการสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่รวมถึงมนุษย์ดังข้อความในอัลกุรอานว่า “และฉันไม่ได้สร้างญินและมนุษย์เพื่ออื่นใด เว้นแต่เพื่อเคารพสักการะฉัน” (Adh-Dhariyat: Ayah 56) ทั้งนี้พระเจ้าเป็นผู้ชี้แจงแนวทางอันเที่ยงตรงที่มนุษย์พึงปฏิบัติผ่านคัมภีร์อัลกุรอานความว่า “และเราได้ให้คัมภีร์แก่เธอเพื่อแจกแจงสำหรับทุกสิ่ง และเพื่อเป็นทางนำและเป็นความเมตตา และเป็นข่าวดีแก่บรรดามุสลิม” (An-Nahl: Ayah 86) หรือข้อความว่า “และแท้จริงนี่คือทางของฉัน อันเที่ยงตรง พวกเธอจงปฏิบัติตามมันเถิดและอย่าปฏิบัติตามหนทางอื่น เพราะมันจะทำให้พวกเธอแตกแยกออกจากทางของพระองค์ นั่นแหละที่พระองค์ได้สั่งเสียมันไว้แก่พวกเธอ เพื่อว่าพวกเธอจะยำเกรง” (Al-An Arm: Ayah 153) ในคัมภีร์ดังกล่าวได้แจกแจงถึงข้อปฏิบัติที่มนุษย์ต้องกระทำให้ในการใช้ชีวิตของมนุษย์ อาทิ การละหมาด การบริจาคทานซึ่งเป็นหลักปฏิบัติที่สำคัญของมุสลิมทุกคนความว่า “นั่นคือคัมภีร์ที่ไม่มีข้อสงสัยอยู่ในนั้น เป็นทางนำสำหรับมวลผู้ยำเกรง บรรดาผู้ที่มีศรัทธาในสิ่งที่พ้นญาณวิสัย และพวกเขาดำรงการนมาซ และบริจาคจากสิ่งที่เราได้ประทานให้แก่พวกเขา” (Al bagorah: Ayah 2-3) ในมุมมองของนักวิชาการศาสนา ข้อบังคับใช้และคำสั่งห้ามตามบทบัญญัติในอิสลามล้วนตั้งอยู่บนผลประโยชน์ของปัจจัยพื้นฐานที่อิสลามให้ความสำคัญ คือ “ศาสนา ชีวิต ทรัพย์สิน เกียรติ และปัญญา” ของมนุษย์เอง (Uthman, 2015) นอกจากนี้อัลกุรอานในฐานะที่เป็นคำรัสของพระผู้เป็นเจ้าไม่ได้เป็นเพียงคำสอนแต่ยังเป็นกฎหมายในการปกครองสังคมมนุษย์ อิสลามได้เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสังคมกับพระเจ้าผ่านคำสอนต่าง ๆ ที่ครอบคลุมทั้งทางโลกและทางธรรม เพราะฉะนั้นศาสนาอิสลามจึงไม่แยกออกจากการเมือง

(Tabatabai, 2004: 24-25) สิ่งนี้เป็นสิ่งที่สะท้อนถึงสำคัญของอิสลามในฐานะวิถีชีวิตได้

ประการที่สี่ ระบบคิดด้านอิสลามในสังคมของคนรัสเซียและผู้ใช้ภาษารัสเซียผ่านกรอบการศึกษาอุป-ลักษณะเชิงมนทัศน์ โดยประเด็นข้างต้นจะพบได้ว่าอุป-ลักษณะเชิงมนทัศน์เป็นแนวคิดที่สามารถอธิบายถึงระบบคิดหรือปรีชาของชาวรัสเซียหรือผู้คนที่ใช้ภาษารัสเซียผ่านการเปรียบเทียบอิสลามกับมิติต่าง ๆ ทำให้เกิดการรับรู้มุมมองเชิงมนทัศน์ของผู้ใช้ภาษารัสเซียที่ในหลายประเด็นมีความสอดคล้องกับหลักการของศาสนาอิสลามโดยเฉพาะการที่ศาสนาดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของผู้คนชาวมุสลิมทั้งในรัสเซียและต่างประเทศ การสนับสนุนความเป็นธรรมจากปัจจัยด้านการกดขี่ การเอารัดเอาเปรียบ การรักษาสันติภาพในสังคมนั้น ๆ และในบางลักษณะของอิสลามโดยเฉพาะการเน้นความร่วมมือในสังคมมุสลิมสอดคล้องกับค่านิยมของชาวรัสเซียที่เน้นด้านศรัทธามากกว่าความเป็นปัจเจกนิยม ประเด็นต่าง ๆ ข้างต้นย่อมส่งผลดีต่อชาวรัสเซียที่ผู้คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาคริสต์นิกายออร์ทอดอกซ์ในแง่การเข้าใจในความเป็นอิสลามและตัวตนของผู้คนชาวมุสลิมในรัสเซียมากขึ้นเพื่อเรียนรู้สำหรับการอยู่ร่วมกันบนความหลากหลายในประเทศ แต่อย่างไรก็ดีการศึกษาอุป-ลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับอิสลามในบางกรณีสามารถนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสะท้อนระบบคิดของผู้คนในสังคมของชาวรัสเซียที่มีต่ออิสลามในด้านลบได้ อาทิ การเชื่อมโยงอิสลามกับอาชญากรรมของความขัดแย้งหรือเครื่องมือทางการเมืองในการต่อต้านรัฐที่อาจทำให้ผู้คนบางส่วน of สังคมตั้งคำถามและเฝ้าระวังในด้านความมั่นคงของประเทศ มุมมองดังกล่าวสามารถใช้เป็นประเด็นในการศึกษามโนทัศน์อิสลาม โมโฟเบียหรืออาการกลัวอิสลามในรัสเซียเพื่อกำหนดแนวทางสร้างความเข้าใจอิสลามที่มากขึ้นในสังคมคนรัสเซียต่อไป

สรุปผลการวิจัย

การศึกษามโนทัศน์เชิงมนทัศน์ของคำว่า “Ислам” หรือ “อิสลาม” ในภาษารัสเซียโดยใช้ข้อมูลจากงานเขียนทางวิชาการ งานเขียนกึ่งวิชาการ

หนังสือพิมพ์ และเบ็ดเตล็ดที่ปรากฏในคลังข้อมูลภาษารัสเซียแห่งชาติ (Russian National Corpus) ในช่วงเวลา ค.ศ. 1997 - 2013 ทำให้พบว่าผู้ใช้ภาษารัสเซียมีการใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนมโนทัศน์เกี่ยวกับอิสลามทั้งหมด 6 มโนทัศน์ ได้แก่ [อิสลาม คือ มนุษย์] (พบ 43 ถ้อยคำอุปลักษณะ) [อิสลาม คือ วัตถุสิ่งของ] (พบ 10 ถ้อยคำอุปลักษณะ) [อิสลาม คือ เครื่องมือทางการเมือง] (พบ 9 ถ้อยคำอุปลักษณะ) [อิสลาม คือ วัฒนธรรมหรืออารยธรรม] (พบ 5 ถ้อยคำอุปลักษณะ) [อิสลาม คือ กฎหมาย] (พบ 3 ถ้อยคำอุปลักษณะ) [อิสลาม คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิต] (พบ 2 ถ้อยคำอุปลักษณะ)

มโนทัศน์ต่าง ๆ สะท้อนมุมมองทางความคิดเกี่ยวกับอิสลามทั้งในแง่ดีและแง่ร้ายของผู้ใช้ภาษารัสเซียโดยมีความเกี่ยวโยงกับบริบททางประวัติศาสตร์ของดินแดนรัสเซียมาในหลายยุคหลายสมัย อิสลามอาจไม่ได้รับการยอมรับจากชนชั้นนำของประเทศเนื่องด้วยความไม่สอดคล้องระหว่างธรรมชาติของความเป็นอิสลามกับธรรมเนียมหรือสิ่งที่ยึดปฏิบัติของผู้คนชาวรัสเซียส่วนใหญ่ตามมุมมองของชนชั้นนำ แต่ปฏิเสธไม่ได้ว่าอิสลามก็เป็นศาสนาหนึ่งในดินแดนรัสเซียโดยมีจุดเริ่มต้นมาจากการเข้ามาของชาวอาหรับในดินแดนคอเคซัสและการเข้ามาของมองโกลที่ส่งต่อมรดกความศรัทธาดังกล่าวไปยังผู้คนจากหลากหลายเมืองในรัสเซีย ภายหลังการล่มสลายของสหภาพโซเวียตอิสลามกลับมาได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการอีกครั้งและปัจจุบันถือเป็นศาสนาที่มีผู้นับถือมากที่สุดเป็นอันดับสองราวร้อยละ 10 (จำนวนตัวเลขประชากรกว่า 14 ล้านคน) จึงอาจกล่าวได้ว่าอิสลามเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนรัสเซีย เป็นหัวข้อที่ภาครัฐควรพิจารณาเสริมสร้างความร่วมมือกับองค์กรทางศาสนาหรือภาคส่วนอื่น ๆ ในการพิจารณาถึงเสถียรภาพของประเทศไว้ ภายหลังจากการแพร่กระจายของความคิดแบบสุดโต่งของชาวมุสลิมบางกลุ่มหรือกระบวนกรทำให้เป็นวาทกรรม “อิสลามเป็นผู้ก่อการร้าย” ที่ถูกผลิตซ้ำจากกลุ่มคนบางกลุ่มในโลก

ในมุมมองของผู้ใช้ภาษารัสเซียผ่านอุปลักษณะเชิงมนทัศน์เกี่ยวกับอิสลาม อิสลามเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตของผู้คนในสังคม เปรียบดังเส้นทางชีวิตของมนุษย์ผู้ศรัทธาตั้งแต่เกิดหรือตั้งแต่ที่เข้ารับอิสลาม โดยจะมีข้อกำหนดที่จัดเป็นเครื่องมือในการแนะแนวทางที่เหมาะสมให้มนุษย์ เพื่อประโยชน์ที่มนุษย์จะได้รับทั้งโลกนี้และโลกแห่งความตาย อิสลามสนับสนุนและผลักดันสันติภาพและความยุติธรรมในหมู่ประชาชาติ ต่อต้านการกดขี่ การเอารัดเอาเปรียบจากผู้ที่เหนือกว่า แม้ว่าในหลายกรณีในภาษารัสเซียอาจพบข้อถกเถียงในเชิงลบเกี่ยวกับอิสลามได้ อาทิ การใช้ถ้อยคำอุปลักษณะที่สะท้อนประเด็นด้านอิสลามกับการสร้างความรุนแรง การมองอิสลามเป็นสัญลักษณ์ของความหวาดกลัวและความไม่ไว้วางใจ ข้อวิจารณ์ในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนจากผู้คนต่างศาสนา อาทิ เรื่องสิทธิสตรีที่มองว่าอิสลามไม่เปิดโอกาสให้เกิดความเท่าเทียมกันทางเพศ

ในท้ายที่สุดอาจกล่าวได้ว่า การศึกษาในประเด็นดังกล่าวถือเป็นการสะท้อนประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับความคิดของมนุษย์ตามแนวทางภาษาศาสตร์ปริชาน ซึ่งมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจในมุมมองและวัฒนธรรมทางความคิดของผู้ใช้ภาษารัสเซียผ่านประเด็นด้านอิสลามที่มักไม่ได้รับการกล่าวถึงเท่าที่ควรในแวดวงวิชาการไทยก่อนหน้านี้ บทความวิจัยเรื่องนี้มีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจต่อมุมมองหรือระบบคิดบางส่วนของผู้ใช้ภาษารัสเซียที่มีต่ออิสลาม สามารถเป็นกรณีศึกษาของการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง อาทิ ภาษาและวัฒนธรรมรัสเซีย ภาษาศาสตร์ปริชาน การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมรัสเซีย ตลอดจนอาจจุดประกายแนวทางในการส่งเสริมความร่วมมือในมิติด้านอิสลามระหว่างหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ระหว่างไทยและรัสเซียในอนาคต เช่น ความร่วมมือด้านวิชาการในสาขาอิสลามศึกษาผ่านมุมมองทางภาษาศาสตร์ ประวัติศาสตร์ หรือรัฐศาสตร์ของมหาวิทยาลัยไทยกับมหาวิทยาลัยแห่งรัฐเซนต์ปีเตอร์สเบิร์ก (Saint Petersburg State University) และมหาวิทยาลัยแห่งสหพันธ์คาซัน (Kazan Federal University) ของรัสเซีย ความร่วมมือด้านการค้าในการผลักดันการส่งสินค้าของไทย

ตามมาตรฐานฮาลาลไปยังเมืองต่าง ๆ ของรัสเซียโดยเฉพาะในเมืองใหญ่และเมืองที่มีประชากรมุสลิมอยู่มาก เช่น มอสโก เซนต์ปีเตอส์เบิร์ก สาธารณรัฐตาเกสถาน สาธารณรัฐตาตาร์สถาน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- Al Huchaimin, A. M. (2009). *Explaining the fundamentals of faith*. (2nd ed.). Nutchaprinting.
- Black, M. (1979). *More about Metaphor*. in A. Ortony (Ed.), *Metaphor & Thought*. Cambridge University Press.
- Japakiya, I. L. (2011). *Islam, the religion of peace*. (3rd ed.). Matlitiinmi Pattani.
- Klinnamhom, R. (2013). Conceptual metaphor of happiness in Thai blogs. *Institute of Culture and Arts journal Srinakharinwirot University*, 14(2), 132-138.
- KÖvecses, Z. (2002). *Metaphor: A practical introduction*. Oxford University Press.
- Lakoff, G., & Johnson, M. (1980). *Metaphors We Live By*. The University of Chicago Press.
- Mahama, M. (Editor). (2008). *ʾItlādīm withī hæng chīwīt* [Islamic way of life]. Institute of Research and Development for Health of Southern Thailand.
- Malashenko, A. (2007). *Islam dliā Rossii* [Islam for Russia]. Russian political Encyclopedia.
- Pasukdee, S. (2019). Conceptual metaphor of Happiness in Russian language in Cognitive linguistics. *Journal of language and linguistics*, 37(1), 31-73.

- Pholboon, P. (2018). Conceptual Metaphors in J-POP. *Humanities and Social Sciences*, 35(2), 331-361.
- Phulsawat, Y. (2015). *Wityāṣāt nai` ankun`ā* [Science in the Quran]. Islammore. Retrieved from <https://www.islammore.com/view/3766>
- Poruang, N. (2016). *The study of the conceptual metaphor of the villain in the novel* [Master's thesis]. Kasetsart University.
- Royal Institute Dictionary. (2011). *'Itsalām* [Islam]. Royal Society of Thailand. Retrieved from <https://dictionary.orst.go.th>
- Royal Society of Thailand. (2017). *Photnānukrom sap phāsāsāt phāsāsātthūapai chabap rātbanthit yotthān* [dictionary of linguistic terms (General Linguistics) Royal Institute Edition]. Royal Society of Thailand.
- Russian National Corpus. (2022). *Islam. Russian National*. Retrieved from <https://ruscorpora.ru>
- Sahoh, I., & Sattar, Y. (2016). The idea of peace and conflict resolution in Islam. *Kasetsart Journal of social sciences*, 37, 333–344.
- Shomali, W. (2006). *Islam and peace*. Center for Conflict Resolution & Reconciliation (CCRR).
- Soviet Historical Encyclopedia. (1971). *Uzbek Sultan Mukhammed*. Soviet Encyclopedia.
- Tabatabai, M. H. (2004). *Phunthān 'itlām* [Basic teachings of Islam]. 14 publications.
- Tawichai, S. (2018). The Status of Research on Conceptual Metaphors in Thai. *Journal of the Faculty of Arts, Silpakorn University*, 40(2), 202-254.

- Uppama, T. & Suetair, A. (2021). The concept of human civilization emplacement in Islam. *Journal of Islamic Studies, Prince of Songkla University*, 12(2), 16-28.
- Uthman, S. (2015). Islam is a way of life. Islammore. Retrieved from <https://www.islammore.com/view/3194>
- Vlacf, D. V. (2007). *Ravil Gaynutdin: Theological interreligious dialogue can be started by discussing the Koran as the "third testament"*. Blagovest-info. Retrieved from <http://www.blagovest-info.ru/index.php?ss=2&s=3&id=15835>
- Wongthai, N. (2012). Conceptual metaphors of death in Thai. *Journal of language and culture*, 31(1), 43-64.
- World Population Review. (2021). Muslim Population By Country 2021. World Population Review. Retrieved from <https://worldpopulationreview.com/country-rankings/muslim-population-by-country>
- Yao, S. (2016). Conceptual Metaphors about Phoenix and Chicken in Mandarin Chinese. *Journal of the Faculty of Arts*, 45(2), 1-58.
- Yarlikapov, A. (2014). Islam in the History of Russia. ISTORIYA. Electronic archive. Retrieved from <https://arxiv.gaugn.ru/s207987840000684-1-1/>